

VERANTWOORD SCHEIDEN

Richard van Schaik

1. Inleiding
2. Het voorkomen van een vechtscheiding
3. De scheiding
4. Vechtscheiden
5. De kinderen
6. Ouderverstoting
7. Het convenant
8. Ouderschapsplan
9. Mediation
10. Voorlopige voorziening
11. Alimentatie
12. partneralimentatie
13. Kinderalimentatie
14. Inkomen
15. Verdeling van boedel/woning/bedrijf
16. Scheiding van Tafel en bed
17. Samengesteld gezin
18. Samenlevingscontract en geregistreerd partnerschap
19. Omgangsrecht/regeling
20. Wie woont waar
21. De kosten
22. Tot slot
23. Procesreglement alimentatieprocedure

Inleiding

Gemiddeld duurt een huwelijk tegenwoordig niet langer dan een jaar of veertien en het vijfde jaar is vaak het cruciale moment waarop huwelijken beëindigd worden.

Een op de drie huwelijken strandt dan ook vroeg of laat. Partners raken uitgepraat, komen in een sleur, zijn het steeds meer oneens over allerhande onderwerpen, hebben gewoon botsende karakters, of komen een ander tegen die meer aan de verwachtingen voldoet.

Ruzies ontstaan en worden meestal wel weer bijgelegd, maar het venijn blijft vaak hangen en de ruzies ontstaan steeds vaker. Vanaf het moment dat er duidelijk bij beiden een andere kijk op het leven ontstaat, is de kans groot dat het eens zo mooie huwelijk eindigt in een scheiding, die in de praktijk meestal wordt geïnitieerd door de vrouw.

Vrouwen willen ruzies liever (lang)uitpraten of uitdiepen, terwijl mannen dit soort gesprekken liever mijden. Meninge van schoonmoeder en vriendinnen gaan meewegen en voordat een van beiden het soms in de gaten heeft is het oorlog.

Ook losse handjes, seksuele of financiële problemen, of vreemdgaan kunnen van doorslaggevende betekenis zijn om het scheidingsproces in werking te zetten.

De Nederlandse man is, als het om geweld tegen vrouwen gaat, één van de agressiefste in Europa, Na Denemarken, Finland, Zweden staan ze op de 4e plek.

Zodra je partner over je grenzen heen gaat, moet je dit zeggen. Ook al ben je gewend aan geschreeuw en negativiteit binnen eerdere relaties. geef duidelijk je grenzen aan en praat hierover.

Zodra een scheiding niet alleen gepaard gaat met onderlinge ruzies, maar ook met rechtszaken, waarbij in veel gevallen vaak ook de kinderen betrokken worden spreekt men al snel over een vechtscheiding.

Natuurlijk zal er een periode geweest zijn, waarbij je partner willens en wetens voortdurend over grenzen is gegaan, dat er eenzaamheid was, of dat je partner vond dat de opvoeding van de kinderen wel erg van een kant moest komen. Maar wanneer er juist op die momenten niet goed over gesproken is, misverstanden uit de wereld worden geholpen, of meningsverschillen niet worden opgelost zal je huwelijk vroeg of laat op de klippen lopen.

Als het woord scheiding eenmaal gevallen dan komt vaak ineens en tegelijkertijd alle jarenlange opgekropte boosheid eruit en zijn jullie niet meer voor elkaar aanspreekbaar.

Per jaar maken 70.000 kinderen een echtscheiding mee en zo'n 10 procent hiervan krijgt daadwerkelijk te maken met een vechtscheiding. In Nederland scheiden jaarlijks 34.000 echtparen.

Sinds 1998 houden volgens de wet beide ouders het gezag over de kinderen, wat heeft geresulteerd in meer vechtscheidingen en conflictsituaties. In 2009 werd het ouderschapsplan verplicht en ook dit geeft sindsdien vaak reden tot conflictsituaties en meer reden tot discussies en rechtszaken. Vooral de zorg van de kinderen en de tijd die ze bij een van beiden mogen doorbrengen geven soms jarenlang voortslappende conflicten.

Een vechtscheiding kent alleen maar verliezers, is geldverslindend en laat het door allerlei procedures ook onnodig langer duren. Vechtscheidingen resulteren in processen over de voorlopige voorziening, de scheiding en het eventuele hoger beroep, over kinder- of partneralimentatie of de omgangsregeling en het kan zijn dat een of beide partners in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand, waardoor er geen rem is op het aantal procedures.

Wanneer je beseft dat je relatie of huwelijk te slecht is om er mee door te gaan komen er niet alleen emoties bij jezelf naar boven die je wellicht van je zelf niet kent, maar ook bij je partner.

Voorafgaand aan je beslissing om je problematische relatie of huwelijk te beëindigen, heb je vast lang getwijfeld en er wellicht over gesproken met vrienden, vriendinnen, familie of collega's. Soms kan schuldgevoel er voor zorgen dat je langer bij je partner bent gebleven dan je aanvankelijk zou hebben gedaan.

Ondanks veel problemen binnen een relatie of huwelijk, is het moeilijk om afscheid te nemen van iemand die lang belangrijk is geweest in jouw leven en waar je ooit hevig verliefd op was of waarmee je eerst nog dacht de rest van je leven mee samen te zullen zijn.

Wanneer jullie huwelijk echter op een punt is gekomen dat je niet meer gelukkig bent, of wanneer de problemen zich opstapelen zonder dat er zicht is op betere tijden dan is de eerste stap snel genomen. Maar het besluit om uit elkaar te gaan en je huwelijk te verbreken en je partner te verlaten, kan naast opluchting, ook verdriet opleveren

Als je eenmaal hebt besloten dat je huwelijk geen enkele kans van slagen meer heeft en te slecht is om er mee door te gaan, dan is scheiden niet de enige oplossing. Je kunt ook proberen de omstandigheden te verbeteren of een poosje apart van elkaar gaan wonen

Wanneer je eerdere gevoelens voor je partner oprecht waren en jullie echt van elkaar hielden, dan zal er een goede reden zijn waarom dat nu niet meer zo is.

Geluk heeft dan plaats gemaakt voor gevoelens van verdriet of misschien wel angst of afschuw.

Verdriet over je mislukte huwelijk betekent niet altijd dat je een verkeerd besluit genomen hebt. Dat je verdrietig bent en twijfelt over van alles en nog wat bij een naderende breuk met je partner is normaal.

Als je eenmaal de beslissing hebt genomen om uit elkaar te gaan, omdat je weet dat je relatie of huwelijk echt te slecht is om er mee door te gaan, volgt er een periode vol met emoties. Emoties die soms een normale scheiding onmogelijk maken. Deze emoties kunnen af en toe overweldigend zijn en resulteren in ruzie, of erger nog een vechtscheiding!

De toekomst na de scheiding is vaak ongewis en je verlate partner kan het er niet mee eens zijn. De hel kan los breken wanneer je tegen hem of haar hebt gezegd dat je wilt scheiden.

Een huwelijk eenzijdig beëindigen kan heel erg moeilijk zijn. Wanneer je zelf door gaat met een andere nieuwe partner kan het voor jou eerst makkelijk lijken, maar een verlate partner laat dit vaak niet zo maar gebeuren en kan vervallen in haat, vijandigheid of zelfs agressie.

Dat dit niet goed is voor jezelf en voor je kind(eren) zal duidelijk zijn. Het is dus van belang om te proberen een huwelijk goed af te sluiten.

Het voorkomen van een (vecht)scheiding

Gebrekkige onderlinge communicatie en sleur kunnen fataal zijn in een relatie. Vaak ziet de partner een scheidingsverzoek niet eens aankomen.

Brengen jullie veel tijd samen door in hetzelfde huis zonder goede en diepgaande gesprekken en leven jullie vaak in stilte langs elkaar heen, dan ben je vaak al halverwege een mogelijke scheiding.

Voel jij je bij elke beweging bekeken en bekritiseerd door je partner en doe je het in zijn of haar ogen nooit goed, dan haalt jouw partner misschien kleine, onbelangrijke irritaties aan om juist grote relatie problemen aan te duiden.

Na verloop van tijd raak je op je gemak bij je partner en laat je slechte gewoontes misschien niet langer achterwege, ook al irriteren deze je partner. Of doe je misschien minder je best om aantrekkelijk of verleidelijk te zijn voor je partner en draaien jullie ruzies steeds om dezelfde problemen en is er geen intimiteit meer, dan is het tijd om in te grijpen.

Een gebrek aan fysiek contact is één van de meest herkenbare symptomen van een relatiecrisis die echt niet uit zichzelf verdwijnt. Maak wanneer het nog kan en de problemen bespreekbaar zijn met je partner, twijfel dan niet om desnoods professionele hulp in te schakelen.

Als een scheiding toch onafwendbaar lijkt te zijn, bereid je dan maar voor.

Een vechtscheiding voorkomen kun je eigenlijk alleen wanneer beiden het eens zijn over de scheiding en de gevolgen en wanneer jullie hier beiden ook samen goede afspraken over willen maken, bijvoorbeeld via een mediator. Wanneer de scheiding je overkomt en je zelf eigenlijk helemaal niet wilt scheiden wordt dit al een stuk moeilijker. Het is wel belangrijk om niet de angst voor je partner te laten regeren of impulsief met wraakacties terug te slaan, maar om bij een dreigende of gewelddadige vechtscheiding direct een goede advocaat in de arm te nemen. Een advocaat is een zeer belangrijke schakel, dus zorg ervoor dat je goed kunt samenwerken met je advocaat.

Schakel meteen de politie in wanneer je wordt gestalkt, bedreigd of wanneer er sprake is van smaad of laster en breng je sociale omgeving op de hoogte van het veranderde gedrag van je ex. Zo verliest deze in elk geval een deel van zijn of haar macht over jou."

Ook kun je tijdig een psycholoog inschakelen wanneer je denkt dat je het emotioneel niet aan kan. Dit kan preventief of ter ondersteuning zijn. Vaak besluit men om verwerking uit te stellen tot na de (v)echtscheiding, maar dan is het psychische leed vaak enorm groot.

Ga dus niet eindeloos piekeren, jezelf isoleren of wraak nemen, maar zet je schouders eronder en laat je ondersteunen op zoveel mogelijk vlakken. Voer de strijd niet alleen.

Maar al te vaak probeert een van de scheidende partners er via allerlei acties en vaak ook met juridische procedures er voor te zorgen dat het leven van de voormalige partner zo moeilijk en zo zwaar mogelijk wordt.

Ook al zijn jullie beiden vast van plan om alles netjes en beheerst te regelen en dachten jullie allebei je nooit te zullen verlagen tot eindeloos gekibbel en getouwtrek, toch kunnen principes of heftige emoties de overgang naar een vechtscheiding, ook voor jullie, soms erg klein maken.

Wanneer jullie beiden een vechtscheiding willen voorkomen is het verstandig om te proberen om in alle situaties de kalmte te bewaren en de emoties de baas te blijven, vooral in het bijzijn van de kinderen.

Meteen een advocaat inschakelen in plaats van een mediator kan olie op het vuur gooien, omdat deze afspraken over de kinderen, de woning en de boedel al meteen scherp zal stellen.

Zelfs al schakelt een van beiden een advocaat in en valt er een dagvaarding in de bus dan nog is het belangrijk om niet meteen boos of vijandig te reageren.

Door het een dagje te laten bezinken en er met elkaar over te praten kan nog steeds een vechtscheiding voorkomen worden. Om een vechtscheiding te voorkomen is het goed om niet zelf de oorzaak te zijn of op zijn minst door er voor te zorgen dat meningsverschillen niet escaleren.

Als het huwelijk op zijn eind loopt en de liefde over is, is het belangrijk om er met elkaar over te kunnen praten. Je partner heeft er recht op te weten dat de liefde (wellicht eenzijdig) over is. De kans bestaat dat je partner er nog geen idee van heeft dat het einde van jullie huwelijk nabij is en de mededeling kan dan volledig onverwacht zijn, wat kan leiden tot verdriet, woede, onzekerheid, vernedering of wanhoop. Deze gevoelens worden nog meer versterkt als je geen reden geeft voor je beslissing.

Vanwege deze emoties moet hier toch wel zorgvuldig mee worden omgegaan, zeker als je het niet wil laten uitdraaien op een vechtscheiding.

Niet te lang wachten dus, is hierbij het devies. Je partner zal misschien toch al wel gemerkt hebben dat er iets speelde vanwege je eigen afwijkende gedrag in het voorstadium van de definitieve beslissing.

Het is belangrijk dat het scheidingsbericht niet door derden eerder wordt verteld dan door jezelf en om het zo open en eerlijk mogelijk te bespreken, zonder kwetsend of haatdragend over te komen. Als de relatie lang heeft geduurd heeft je partner recht op een eerlijk einde van de relatie.

Ook is er tijd nodig om de mededeling te verwerken. Het doen van een scheidingsmelding is niet gemakkelijk, maar zal een opluchting geven wanneer je op een eerlijke en respectvolle manier met je partner en zijn/haar gevoelens bent omgegaan.

Zeker in een gewelddadig huwelijk is het beter om van te voren te bedenken over wanneer en hoe de mededeling het beste gedaan kan worden, eventueel in de aanwezigheid van een vertrouwde derde persoon.

Ook de rechter zal in een scheidingsprocedure vaak aandacht besteden aan de vraag hoe de scheidingsmelding heeft plaatsgevonden en hoe het werd ontvangen en verwerkt.

Aan de meeste scheidingen en meestal zeker de vechtscheidingen gaan vaak heftige ruzies vooraf. Een van jullie beiden en soms zelfs jullie allebei besluiten dan op een gegeven moment dat het de moeite niet meer loont om nog langer bij elkaar te blijven.

Als alleen één van jullie beiden wil scheiden dan kan het moment van aankondiging al aanleiding voor een vechtscheiding zijn. Het hangt er maar net vanaf hoe de ander reageert en hoe en of deze er mee om kan gaan. De een wordt verdrietig en stil en een ander wordt hysterisch en gaat uit zijn of haar bol.

Ook de manier waarop je dit vertelt kan bepalen of het wel of niet een vechtscheiding wordt. Deze eerste stap is dus ook meteen je belangrijkste, wanneer je een vechtscheiding wilt voorkomen.

Het is van belang om het “voorzichtig” te brengen en duidelijk te zijn over je beweegredenen en je toekomstige ex de ruimte te geven om hierop te reageren zonder meteen te gaan (bek) vechten.

Zelfs het alleen al dreigen met een scheiding kan een emotionele reactie teweeg brengen, die uiteindelijk kan resulteren in een heftige ruzie en een daarop volgende vechtscheiding.

Maar degenen die in een vechtscheiding terecht komen zijn toch al meestal niet de beredenerende en voorzichtige types.

Naast het contact leggen met een advocaat is het misschien ook nog mogelijk om een huwelijkstherapeut te proberen. Of anders een bemiddelaar/mediator die probeert de scheiding goed en zonder frustraties te laten verlopen.

Na verloop van tijd kan er ruzie en haat ontstaan binnen een relatie, vooral wanneer een van jullie beiden gevoelens niet kan delen en de ander geen medeleven, begrip of steun geeft. Je kunt dan je gevoelens niet delen met je partner en deze kan niet met je meevoelen of toont geen begrip.

Binnen de relatie kan een vijandigheid ontstaan, terwijl jullie feitelijk nog wel van elkaar houden. De vijandigheid vloeit dan voort uit kwaadheid en frustratie en het gevoel genegeerd te worden.

Het kan zijn dat je partner zich niet eens bewust is van zijn gebrek aan aandacht voor jouw frustratie, of dat hij of zij gewoon niet in staat is om relationele gevoelens onder woorden te brengen of hier mee om te gaan. Deskundige hulp of samen hierover praten, kan dan helpen. Je moet je partner misschien leren om met relationele gevoelens om te gaan zodat deze in staat wordt gesteld om dit te verbeteren.

Veel mannen hebben het moeilijk om met gevoelens of problemen binnen de relatie om te gaan en beseffen niet dat de onbeantwoorde gevoelens van de vrouw woede en frustratie kunnen uitlokken.

Soms is echter begrip en het aanhoren van de frustraties niet voldoende en zit het probleem dieper waardoor professionele hulp nodig kan zijn.

Wanneer jullie beiden nog normaal met elkaar kunnen praten, dan kan de scheiding, mits er geen kinderen in het spel zijn, ook onderhands geregeld worden inclusief de verdeling en de wettelijke uitspraak. Maar dan is er ook geen vechtscheiding.

Als jullie beiden een eigen advocaat in de arm nemen, komen deze tegenover elkaar te staan. De procedure duurt dan meteen een stuk langer en verloopt soms met een hoop getouwtrek.

Om een vechtscheiding te voorkomen is het verstandig om al in een vroeg stadium afspraken maken en deze vast te leggen in een echtscheidingsconvenant.

De scheiding

Bij je keuze om te scheiden krijg je mogelijk te maken met een schuldgevoel en angst over de gevolgen voor je kind(eren) of je eigen leven.

Hoe kom je erachter of je wel of niet wil scheiden?

Je kunt heel nuchter de voor- en tegenargumenten van een scheiding tegen elkaar afwegen, waarbij je jezelf vooral met afvragen of je relatie wel of niet (meer) de moeite waard is om voor te vechten.

Het kan zijn dat je al enige tijd worstelt met de vraag of je wel of niet moet scheiden. Je ervaart tegenstrijdige emoties en er kunnen gevoelens van onmacht zijn.

Je kunt een professional inschakelen of gaan praten met een psycholoog of therapeut, die je kunnen begeleiden bij het nemen van je definitieve beslissing.

Maar wanneer je eenmaal de keuze hebt gemaakt dan is het belangrijk om grondig en weloverwogen te werk te gaan.

Natuurlijk is het in een emotionele achtbaan niet zo gemakkelijk om je te verdiepen in alle gevolgen en consequenties van je keuze en er voor te zorgen dat je goed geïnformeerd bent.

Er zijn twee soorten echtscheiding met elk een eigen procedure:

1. Op grond van onherstelbare ontwrichting (BW 229)
2. Door onderlinge toestemming (BW230)

Een echtscheiding kan alleen worden uitgesproken wanneer jullie beiden de Nederlandse nationaliteit hebben of wanneer jullie feitelijk in Nederland wonen, tenzij jullie beiden verklaren dat jullie allebei Nederlands recht wensen toe te passen, of wanneer dit door één van jullie beiden niet wordt weersproken.

Je begint je scheidingsprocedure met een verzoekschrift aan de rechter. Die kun je alléén of samen indienen, maar altijd wel uitsluitend via een advocaat.

Jullie beiden moeten voorafgaand aan het verzoek tot echtscheiding een overeenkomst/convenant maken over de verdeling van de goederen, de schulden, de erfrechten, de levensverzekeringen, de woning, en de kinderen (verblijfsregeling, omgangsregeling, alimentatie)

De onherstelbare ontwrichting van het huwelijk

wordt vastgesteld op basis van een feitelijke scheiding die een bepaalde periode heeft geduurd namelijk:

- a. Meer dan zes maanden: de onherstelbare ontwrichting bestaat wanneer de aanvraag door jullie gezamenlijk wordt gedaan na meer dan zes maanden feitelijk gescheiden te zijn, of door tweemaal te verschijnen voor de rechtbank waarbij na een reflectieperiode (drie maanden), de wil tot echt scheiden wordt herhaald.
- b. Meer dan één jaar wanneer de aanvraag wordt gedaan door één enkele echtgenoot na meer dan één jaar feitelijke scheiding of door tweemaal te verschijnen voor de rechtbank waarbij na een reflectieperiode, de wil tot echtscheiden wordt herhaald.

Als je een eenzijdig verzoek tot scheiding indient, kan het zijn dat je toekomstige ex bezwaar maakt tegen je scheidingsverzoek of de nevenvoorzieningen die je eist.

Nevenvoorzieningen gaan bijvoorbeeld over het gezag over en de verdeling van jullie zorg over de minderjarige kinderen, de kinder- en partneralimentatie, de verdeling van de boedel, het woonrecht van jullie echtelijke woning, enzovoort.